

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Kvarsebo skola
med huvudman Ideella föreningen Kvarsebo skola i
Norrköpings kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Kvarsebo skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.

Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framtidsytande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Kvarsebo skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver organisera verksamheten så att all undervisande personal kan samverka kring elevernas utbildning.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla undervisningen så att den utmanar samtliga elever utifrån ålder och kunskapsnivå.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar i alla ämnen.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver planera och arbeta för att lärare har nödvändiga kompetenser för att undervisa på skolenheten.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2 februari ~~2015~~²⁰²⁶ redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:2137) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn följer kontinuerligt upp elevernas kunskapsresultat men uppföljningen av undervisningens genomförande och av värdegrundens integrering i undervisningen saknar en tydlig systematik. Rektorn gör en uppföljning av kunskapsresultaten som omfattar såväl betyg och omdömen som resultat från nationella prov och kartläggningar. Uppföljningen av elevernas resultat sker löpande genom avstämningar av resultat och med undervisande lärare, men omfattar inte resultat uppdelat på kön. Rektorn skaffar sig en generell bild av styrkor och utvecklingsbehov i undervisningen liksom hur värdegrundsuppdraget integreras i denna genom spontana besök i klassrum, kollegiala samtal med lärare och genom elevutvärderingar. Dock gör rektorn ingen systematisk uppföljning av undervisningens kvalitet genom strukturerade lektionsobservationer eller genom att följa upp undervisningens kvalitet i medarbetarsamtal, om det inte rör sig om utvecklingsområden för den enskilda läraren. Rektorn följer vidare upp lärarnas förutsättningar att bedriva undervisningen strukturerat genom dialog i medarbetarsamtal. Under varje läsår går rektorn även igenom lärarnas behov av läromedel.

Rektorn bedriver ett visst analysarbete som genomförs på olika nivåer, dels genom löpande analysmöten under läsåret med fokus på enskilda elever, dels övergripande för hela skolan läsårsvis. På analysmötena deltar framför allt de lärare som undervisar på heltid på skolenheten och rektorn i egenskap av både rektor och undervisande lärare. Syftet med de löpande mötena är att inventera och möta behoven hos både elever som behöver stöd och elever som behöver fler utmaningar, och på läsårets

planeringsdagar arbetar personalen och rektorn med det systematiska kvalitetsarbetet. På grund av det låga elevantalet är rektorns analyser av resultat på aggregerad nivå begränsade, även om rektorn har urskilt vissa mönster och har sökt förklaringar till dessa. Exempelvis har rektorn identifierat att eleverna under föregående läsår fick högre betyg i praktisk-estetiska ämnen än i övriga ämnen, vilket rektorn har kopplat till enskilda elevers förutsättningar. Utifrån elevers behov har rektorn också identifierat att arbetet med struktur i undervisningen behöver utvecklas. Rektorn och lärarna har även uppmärksammat en stor spridning avseende elevernas kunskapsnivåer i matematik vilket föranlett ett större fokus på att utveckla undervisningen i ämnet. Därutöver har rektorn konstaterat vissa mer generella utvecklingsbehov i verksamheten som att i högre grad informera vårdnadshavare om elevers kunskapsutveckling och att andelen behöriga lärare behöver öka i verksamheten.

Resursfördelningen har en koppling till de behov som har identifierats och rektorn fattar beslut om vissa men till omfattningen begränsade utvecklingsåtgärder. För att förbättra matematikundervisningen har två lärare deltagit på en inspirationsföreläsning om matematik, och för tillfället undervisar en mer erfaren matematiklärare eleverna för att möta deras behov i ämnet. För att möta behoven av struktur i klassrummet har rektorn sett till att eleverna får skolveckan och skoldagen presenterade för sig. För att förbättra situationen vad gäller att elever undervisas av behöriga lärare får en obehörig lärare i musik och bild stöd av behörig lärare på lektionerna. Vidare ska lärarna genomgå en kortare utbildning om anpassningar för elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Dock har det gemensamma arbetet för struktur på lektionerna hittills begränsats till att lektionstiden tydliggörs med hjälp av timer, och bristen på behöriga lärare i undervisningen har hittills inte föranlett något arbete med kompetensutveckling för de anställda lärarna förutom kompetensöverföring från den behöriga läraren. Rektorn fördelar vidare personella resurser utifrån de behov som framkommer vid analysmötena. Inför varje nytt läsår ser rektorn och lärarna över behoven av till exempel assistenter för enskilda elever eller behovet av stöd till obehöriga lärare. Stödbehoven följs även upp på så kallade mitterminskonferenser samt diskuteras löpande vid lärarmöten varje vecka. Det saknas dock en mer strukturerad uppföljning av effekterna av utvecklingsåtgärder och resursfördelning, då dessa främst följs upp genom informella observationer samt genom vardagliga samtal i kollegiet.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn leder i vissa avseenden det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag, men rektorn organiserar inte så att lärarna har tillräckliga möjligheter för samverkan om undervisningen och inte så att obehöriga lärare får ett strukturerat stöd i sitt arbete.

Rektorn har däremot skapat en tydlig organisation för lärarnas samverkan med elevhälsan. Det finns viss tid avsatt för lärarnas samverkan gällande pedagogisk planering och kollegialt lärande. Alla lärare har dock inte möjlighet att delta i samverkan och tiden används ofta till mer praktiska frågor eller enskilda elevärenden än till strukturerat arbete med samverkan och utveckling av undervisningen. Andelen legitimerade lärare på skolenheten är vidare låg och det förekommer även att legitimerade lärare undervisar i ämnen och årskurser de saknar behörighet att undervisa i. I ett flertal ämnen får obehöriga lärare stöd av de behöriga lärare som finns på skolenheten, men i några ämnen saknar obehöriga lärare möjlighet att få stöd av en behörig lärare. Det finns i nuläget ingen introduktionsplan för nya och obehöriga lärare. Skolan har dock tydliga rutiner och förhållningssätt som är kända av personalen. Det finns en pärm med rutiner på skolan och rektorn repeterar rutiner för personalen återkommande vid arbetsplatsträffar.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn leder inte något strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Rektorn följer inte upp jämställdhet systematiskt eller som ett specifikt område i uppföljningen av skolenhetens resultat, och har inte vid en överblick sett några könsmonster i exempelvis trygghetsresultat, kunskapsresultat eller kränkingsärenden. Bland annat på grund av det låga elevantalet är rektorns och personalens fokus mer på enskilda elever än på gruppnivå avseende exempelvis kön. Insatser som rör skillnader mellan pojkar och flickor har dock tidigare genomförts på förekommen anledning, utifrån bland annat svårigheter i det sociala samspelet i en grupp flickor. Av granskningen framgår vidare att jämställdhetsfrågor behandlas i den reguljära undervisningen i exempelvis samhällsorientering och naturorientering ämnen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver organisera verksamheten så att all undervisande personal kan samverka kring elevernas utbildning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att även om det finns regelbundna möjligheter till samverkan används inte alltid mötestiden på ett strukturerat sätt som möjliggör undervisningsutveckling och kollegialt lärande. Vidare är inte samverkan alltid strukturerad utifrån en agenda vilket riskerar leda till att andra frågor tar över mötenas syfte. Om lärare inte ges möjlighet till ett gemensamt kollegialt lärande som syftar till

utveckling av undervisningen är risken att lärarnas utveckling stagnerar och att eleverna inte får tillgång till en utvecklad undervisning. Då skolenheten har ett flertal lärare som antingen är olegitimerade eller är obehöriga i ett flertal ämnen de undervisar i är vidare risken att dessa lärare inte heller får tillräckliga möjligheter till ett professionellt lärande som kan användas i undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn organiserar lärarnas samverkan och kollegiala lärande på ett mer strukturerat sätt. Det kan röra sig om att skapa en tydligare agenda för mötena, att allokera mer tid för samverkan om undervisning och kollegialt lärande, eller att utarbeta ett tydligare syfte och en framtidsyftande planering för kommande möten. För vidare läsning rekommenderas exempelvis Skolverkets moduler om kollegialt lärande.¹

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elevhälsa och elever samt observationer och inkommen dokumentation.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är i huvudsak strukturerad men det varierar i vilken grad lärarna gör ett sammanfattande avslut av lektionerna. Lektioner inleds oftast med att läraren förklarar vad eleverna ska göra eller skriver upp detta på tavlan, och eleverna vet vad de förväntas göra. Med hänsyn till

¹ Skolverket (2025) *Planera, organisera och följa upp kollegialt lärande*.
<https://www.skolverket.se/styrning-och-ansvar/styrning-och-kvalitetsarbete/leda-personal/planera-organisera-och-folja-upp-kollegialt-larande#heading-9> [2024-10-10]

elevernas ålder och mognad förklarar lärarna också för eleverna hur de har användning för de kunskaper som de förväntas tillgodogöra sig. Lärarna knyter regelbundet an till syfte och mål för undervisningen, även om det sker mer explicit i sammanhanget av nationella prov och betyg. Det finns ett sammanhang och ett logiskt flöde i lektionerna där momenten är sammankopplade. Även om lektionerna avslutas gemensamt omfattar de dock sällan en summering och återkoppling till lektionens målsättning. Lärarna skapar emellertid en röd tråd i undervisningen genom att återkoppla vad eleverna har lärt sig under tidigare lektioner och arbetsområden.

Lärarna varierar i huvudsak lektionernas upplägg på ett genomtänkt sätt utifrån ämne samt lektionernas längd och innehåll och ger eleverna ett aktivt lärarstöd. Eleverna får på ett balanserat sätt växla mellan att arbeta enskilt, i par eller i grupp och använda olika arbetssätt i undervisningen. Det har dock förekommit att elever arbetar med samma projekt under längre tid utan att ha fått klart för sig att arbetet har innefattat olika lärandemål. Lärarna arbetar dock uppmärksamt och strukturerat för att försäkra sig om att elever förstår och kommer igång med arbetet. Det gör lärarna bland annat genom differentierade genomgångar utifrån ålder och kunskapsnivå, och under lektionens gång genom att ge eleverna alternativa förklaringar till uppgifter och innehåll. Lärarna stöttar vidare eleverna genom att ge ledtrådar för hur eleverna ska tänka istället för att ge dem svaret direkt.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Lärarna utformar undervisningen så att eleverna får möjlighet att reflektera utan ett givet svar och utarbeta strategier för sitt eget lärande. Lärarna ser på olika sätt till att elever får möjlighet att arbeta med frågor utan ett givet svar. Exempelvis får elever resonera om personliga frågor som rör identitet och hem, att leva sig in i hur det är att leva i olika historiska epoker eller hur det är att vara del av en minoritetsgrupp. Lärarna skapar förutsättningar för diskussioner av öppen karaktär genom att prata med eleverna om respekt för andras åsikter. Lärarna ger även eleverna i vissa ämnen möjligheter att prova olika strategier för inläring, så som att arbeta med tankekartor eller begreppslistor. Eleverna får ta ett visst eget ansvar för sitt lärande, exempelvis genom att utifrån sina egna behov få välja antalet glosor i engelska. Eleverna får även reflektera kring sitt eget lärande och vad de har lärt sig genom att de varje vecka skriver självvärderingar om vad de behöver arbeta och träna mer på i sin planeringsbok. I vissa ämnen utvärderar eleverna även varandras prestationer, och efter vissa arbetsområden reflekterar eleverna över vad de lärt sig.

Granskningen visar att lärarna i viss utsträckning ger eleverna ett inflytande på arbetsformer och innehåll i undervisningen. Lärarna

involverar eleverna i utformningen av undervisningen, men påverkan är främst begränsad till att eleverna får påverka utifrån givna val så som hur eleverna ska framföra en redovisning, hur de ska examineras, eller vilka djur de vill arbeta med. Lärarna inhämtar elevernas synpunkter på undervisningen genom exempelvis utvärdering av arbetsområden, genom de synpunkter som eleverna lämnar veckovis i sina planeringsböcker och via de synpunkter eleverna lämnar på utvecklingssamtalen.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna arbetar återkommande för att stärka elevernas självförtroende och motivation. Detta sker genom att lärarna uppmuntrar elevernas prestationer och arbetar med positiv förstärkning. Lärarna visar vidare genom återkoppling på elevernas uppgifter och lärande hur eleverna har utvecklats i olika ämnen, och visar att de tror på elevernas förmåga genom verbal uppmuntran. Lärarna lyckas också skapa goda relationer och ett tillåtande klassrumsklimat. Det gör de exempelvis genom att visa värdet av att eleverna vågar försöka eller gissa även om de kan ha fel, och se det som en del i lärandet. Lärarna arbetar också med att stärka elevernas motivation genom att i olika ämnen försöka göra undervisningens innehåll intressant.

Av granskningen framgår att lärarna visserligen arbetar för att anpassa undervisningens innehåll och arbetssätt så att det stimulerar och utmanar alla elever, men att undervisningens moment inte alltid utmanar de äldre eleverna. Eleverna läser åldersintegrerat i årskurserna 1-2 och 3-6. Lärarna ger eleverna enklare uppgifter eller genomgångar som samtliga elever klarar av, och därefter differentieras uppgifterna efter elevernas årskurs och kunskapsnivå. Elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling får individuellt utformade enskilda uppgifter, men när undervisningen är gemensam kan genomgångar och aktiviteter bli för enkla för äldre elever. Det förekommer att äldre elever får genomgångar av saker de redan kan i väntan på enskilda instruktioner. Det framgår dock att personalen arbetar aktivt med anpassningar för elever i behov av stödinsatser i samverkan med elevhälsan, och att lärare vid mitterminskonferenser utifrån sina bedömningar även diskuterar elever som är i behov av större utmaningar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla undervisningen så att den utmanar samtliga elever utifrån ålder och kunskapsnivå.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att även om lärarna gemensamt diskuterar hur alla elever ska utmanas utifrån sina egna förutsättningar så är den åldersblandade undervisningen organiserad så att eleverna under delar av lektionstiden riskerar att inte få utmaningar på en åldersadekvat nivå. Det kan leda till att elever inte når sin fulla potential och att de tappar intresset för skolarbetet.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att skapa förutsättningar så att lärarna på ett strukturerat sätt tillsammans och med elevhälsan och rektorn kan diskutera och hitta strategier och konkreta arbetssätt för att utveckla undervisningen så att den motiverar och stimulerar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Undervisningen ska med andra ord anpassas utifrån elevernas olika förutsättningar och kunskaper, och samtidigt ha en sådan svårighetsgrad att den stimulerar och utmanar alla elever att nå sin fulla potential. Det är till exempel viktigt att elever som snabbt blir klara erbjuds extra uppgifter av fördjupande karaktär snarare än upprepande och att de får stöd i det arbetet. Det är vidare av vikt att söka lösningar så att äldre elever får uppgifter som utmanar dem på deras egen nivå även i samundervisning med yngre elever.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elevhälsa och elever samt observationer och inkommen dokumentation.

Arbetet för trygghet

Personalen arbetar, under ledning av rektorn, medvetet för att skapa trygghet. Det främjande trygghetsarbetet på skolan planeras, struktureras och utvärderas genom skolenhetens likabehandlingsplan.

Värdegrundsarbetet har både genomförts som projekt så som i arbetet med en skolgemensam sång med värdeord som mod och tillit och i termer av återkommande aktiviteter så som skolans FN-dag. Rektorn har genomfört insatser för att utveckla ett gemensamt förhållningssätt avseende hur

personalen hanterar och rapporterar fall av kränkande behandling, och trygghetsfrågor diskuteras återkommande på lärarmöten. Vidare visar granskningen att förebyggande arbete och åtgärdande insatser utgår från uppföljning och analys av tryggheten på skolan. Källorna till kunskap om elevernas trygghet liksom upplevelse av otrygga platser på skolenheten är dels utvecklingssamtalen, dels trygghetsenkäterna som eleverna besvarar med viss regelbundenhet. Rektorn leder arbetet med att identifiera behov, fatta beslut om insatser samt att utvärdera dem. Insatserna är anpassade till olika stadier och syftar till att skapa en trygg miljö i såväl klassrummen som i rastverksamheten. Rektorn har efter uppföljning av utvecklingssamtal och enkäter åtgärdat trygghetsproblem i omklädningsrum samt skapat strukturerade rastaktiviteter och ett rastschema för personalen utifrån att elever har upplevt sig ensamma på raster. Eleverna är till viss del involverade i beslut om åtgärder då elever från skolrådet medverkar i utvärderingen av skolenhetens likabehandlingsplan.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Personalen bedriver på flera sätt ett samlat arbete för att främja studiero på skolenheten och det finns i huvudsak samsyn och gemensamma förhållningssätt i arbetet. Det finns vissa gemensamma metoder och arbetssätt för att skapa en lugn miljö på lektionerna som tillämpas av lärarna. Lärarna låter elever som har behov av detta arbeta enskilt men under uppsikt och erbjuder hörlurar och skärmar för elever som upplever sig störda av ljud. Lärarna diskuterar studieron i klasserna på lärarmöten en gång i veckan. Även om det inte finns gemensamt framtagna förhållningssätt för lärarna vid ordningsstörningar i form av till exempel en åtgärdstrappa är det bekant för eleverna att lärarna agerar liktydigt. Eleverna är delaktiga i arbetet med studiero genom att de tillsammans med sin mentor årligen bearbetar klassens förhållningsregler och elevernas synpunkter på studieron kartläggs i utvecklingssamtalen och i skolans enkät. Kartläggningen av studieron har inte föranlett några specifika åtgärder, men eftersom eleverna i en klass gemensamt har diskuterat att de vill ha det tystare i klassen har också studieron förbättrats i den klassen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg, 5. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare och inkommen dokumentation.

Rektorns analys av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn enbart följer upp och analyserar delar av lärares bedömningar systematiskt i syfte att identifiera eventuella avvikelser. Rektor följer upp skillnader mellan betyg och nationella prov samt att det finns en spridning i fördelningen av betyg, men följer inte systematiskt upp skillnader i hur betyg och omdömen fördelas mellan ämnen eller med avseende på kön. I vissa fall uppmärksammas avvikelser i lärares bedömning istället av lärarna själva, exempelvis genom att de samundervisar en elevgrupp. Rektor har dock identifierat vissa avvikelser så som att i ett ämne fick alla elever samma betyg och att majoriteten av eleverna har fått högsta betyg i ett ämne. Rektor har vidare noterat att resultat på nationella prov och betyg i huvudsak är samstämmiga.

När rektorn noterar avvikelser för hen samtal med berörda lärare kring bedömningarna i de aktuella fallen och tar då även del av underlagen för dessa bedömningar. Vid avvikelser som rektorn har identifierat har rektorn exempelvis beslutat om ombedömning av elevernas kunskaper. Ett annat exempel är att rektorn konstaterat att höga resultat i ett ämne berodde på att betygsriterierna i ämnet varit lätta att uppnå och att den obehöriga lärarens bedömningar var tillförlitliga genom gott bedömningsstöd i läroboken.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn i huvudsak ser till att lärarna använder olika metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar. Metoderna är också olika beroende på ämnen. I vissa ämnen används exempelvis matriser med specificerade kunskapsområden och mål som stöd i bedömningen. Lärare använder även tester i förmåga att läsa och skriva, använder i vissa ämnen andra bedömningsstöd än de nationella och använder nationella prov som ett stöd i bedömningsarbetet.

Rektorn ger lärarna begränsade förutsättningar att samverka i bedömningsarbetet. Rektorn organiserar verksamheten så att lärarna huvudsakligen arbetar med frågor som rör bedömning, tolkning av styrdokument och elevprestationer vid betygskonferenser en gång per termin. Vid dessa tillfällen stämmer lärarna av betygssättningen av elever på individnivå med varandra och med rektorn. Det sker även sambedömning när lärarna undervisar i samma klass och ämne, men i övrigt diskuteras inte bedömningsfrågor på ett strukturerat sätt på skolenheten. Två lärare har tagit del av en föreläsning om betyg och bedömning, men inga ytterligare kompetensutvecklande insatser har genomförts. En lärare har dock i anslutning till Skolinspektionens besök ansökt om att läsa in behörighet i ett ämne. Rektorn planerar visserligen så att obehöriga lärare får stöd av behörig lärare i bedömningsarbetet, och rektorn ser i de fallen över bedömningskriterierna och bedömningsunderlaget. Det finns dock några ämnen där lärarna inte har någon behörig kollega att diskutera bedömningsfrågor med, och det finns också en risk att antalet ämnen där detta är fallet kommer att öka under kommande läsår. Skolenheten har tidigare haft kontakt med fristående skolor i liknande situation för att lärare ska kunna kvalitetssäkra sina bedömningar med ämneskollegor, men detta samarbete finns inte kvar i dagsläget.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar i alla ämnen.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärarna har begränsade möjligheter att systematiskt kvalitetssäkra sina bedömningar. Detta gäller både behöriga och obehöriga lärare. Det riskerar leda till att lärarnas bedömningar inte är likvärdiga.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka om bedömningsfrågor i alla ämnen. Det kan innebära att samtliga lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de kan utvärdera elevernas kunskaper och bedöma elevprestationer i olika ämnen, och att rektorn skapar strukturer för denna samverkan. Sambedömning är ett betydelsefullt redskap för att förbättra likvärdigheten i lärarnas bedömningar eftersom det bidrar till en samsyn om vad som ska bedömas och hur bedömningen kan gå till. Det går att förbättra såväl utformningen av bedömningssituationer som bedömningen

av olika underlag genom att föra professionella samtal.² Arbetet kan med fördel kopplas ihop med arbetet att utveckla samverkan för pedagogisk utveckling och kollegialt lärande. Samverkan med andra skolor skulle också kunna organiseras på plats eller digitalt, där diskussioner och analyser kan bidra till att lärarna utvecklar sin bedömarförmåga.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 3, 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare och representant för huvudmannen samt inkommen dokumentation.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Huvudmannen gör vissa självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet och måluppfyllelse vad gäller nationella mål och likvärdighet. Huvudmannen får underlag från rektorn i form av löpande muntlig återkoppling, betygsresultat, en kvalitetsrapport som sammanfattar skolenhetens verksamhet och resultat, samt resultaten från skolans trygghetsenkät. En gång i månaden träffar huvudmannen rektorn och då fokuseras bland annat frågor som det systematiska kvalitetsarbetet, elevernas resultat samt personalens situation på skolenheten. Huvudmannen skickar även återkommande ut egna enkäter till vårdnadshavarna liksom medarbetarenkäter till lärarna. Förutom betygen har huvudmannen dock inga underlag för att självständigt granska elevernas måluppfyllelse. Styrelsemöten följer ett kalendarium som innefattar att huvudmannen självständigt går igenom bland annat kränkningsanmälningar och rekryteringsfrågor. Det finns vidare i huvudsak en tydlighet i roller och ansvarsområden mellan huvudmannen och skolan. Huvudmannen förmedlar till vårdnadshavare vilken ansvarsfördelning som föreligger mellan rektor och styrelsen liksom vilka frågor som bör

² Skolverket (2022). *Betyg och provning. Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning.*

adresseras till rektorn snarare än huvudmannen. Rektorn är dock tillika skolchef och har därmed två olika uppdrag att förhålla sig till.

Huvudmannen tar emot och utreder ärenden på ett oberoende sätt och vidtar nödvändiga åtgärder. Huvudmannen kommunicerar regelbundet till vårdnadshavare att klagomål tas emot av styrelsen och att det finns ett formulär för att lämna klagomål på skolans hemsida. Skolenhetens personal har också möjlighet att direkt kontakta styrelsen om något inte fungerar på skolenheten. Dock klargörs inte på skolenhetens hemsida att även anmälan av kränkande behandling kan göras direkt till huvudmannen. Av granskningen framgår vidare att ansvarsfördelningen mellan huvudmannen och rektorn avseende klagomål är tydlig och att huvudmannen utreder klagomål gällande rektorn på ett oberoende sätt. Huvudmannen dokumenterar anmälda kränkningar i ett protokoll, men dessa sammanställs inte som ett underlag i huvudmannens arbete med att utveckla verksamhetens kvalitet.

Behovsanpassat stöd till rektor

Huvudmannen ger ett behovsanpassat stöd till rektorn, men rektorn har flera olika roller på skolenheten vilket begränsar hans möjligheter att vara pedagogisk ledare. Rektorn har kontakt med styrelsen genom styrelsemöten en gång i månaden och har veckovis kontakt med ordföranden samt med övriga styrelsemedlemmar utifrån behov. Ordföranden stöttar rektorn regelbundet genom handledning i ledarskap samt vid exempelvis kommunikation i svåra personalärenden. Styrelsens medlemmar bistår rektorn i övrigt i frågor om exempelvis ekonomiska frågor och rekrytering, och vice ordförande stöttar rektorn genom att bevaka och vidarebefordra förändringar i författningar och nya bestämmelser för grundskolan. Via huvudmannen har rektorn även tillgång till ett nätverk med andra rektorer för små fristående skolenheter som träffas cirka fyra gånger per läsår. Huvudmannen ger vidare rektorn möjlighet att arbeta fokuserat med rektorsutbildningen en dag per vecka och ger rektorn stöd i prioriteringen av arbetsuppgifter. Rektorn har dock flera roller att förhålla sig till och ska tillgodogöra sig rektorsutbildningen, undervisa på skolenheten och genomföra tillhörande uppgifter så som att agera rastvakt samt leda det systematiska kvalitetsarbetet. Mot bakgrund av behovet att utveckla organisationen för lärarnas samverkan och kollegiala lärande är det av vikt att huvudmannen också utvärderar rektorns möjligheter att fungera som pedagogisk ledare.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Huvudmannen tar delvis ansvar för att det finns en långsiktighet avseende förutsättningar för undervisningen, men saknar systematik i arbetet med att eleverna ska undervisas av behöriga lärare. Skolans lokaler är till viss

del anpassade för den undervisning som bedrivs, men idrottssalen används som slöjdsal under den intensivvecka per termin som slöjdundervisningen bedrivs. Då huvudmannen inte förfogar över lokalerna begränsas huvudmannens uppföljning till att bland annat göra skyddsron, se över säkerheten i skolenhetens lokaler och påtala eventuella brister för hyresvärden. Huvudmannen följer dock inte självständigt upp behoven av läromedel utan detta görs genom uttryckta önskemål från rektorn. Huvudmannen följer upp tillgången till IT-utrustning och har säkerställt att elevernas digitala utrustning är i paritet med det som finns i den kommunala skolan. Styrelsen följer även upp tillgången till bibliotek och bokbuss samt innebörden av de nya lagkraven rörande skolbibliotek.

Huvudmannen följer visserligen upp lärarnas kompetens, men saknar en långsiktig plan för att eleverna ska kunna undervisas av behöriga lärare. Huvudmannen har kunskap om hur situationen rörande lärarbehörighet ser ut, och har diskuterat olika scenarier för hur de ska tillgodose behoven av behöriga lärare framåt. Huvudmannen har även genomfört vissa åtgärder som att utannonsera lärartjänster för att öka behörighetsgraden, samt har verbalt uppmuntrat lärare att exempelvis läsa in legitimation eller ämnesbehörighet. I nuläget bygger dock behörigheten i ett flertal ämnen på rektorn samt på att en pensionerad lärare bedriver undervisning, men det finns ingen tydlig plan för att hantera situationen när den förändras. Skolenheten har tidigare via huvudmannens försorg samverkat med andra fristående skolenheter i frågor om exempelvis undervisningsplanering samt bedömning och betygssättning, men detta samarbete är inte längre aktivt.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver planera och arbeta för att lärare har nödvändiga kompetenser för att undervisa på skolenheten.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen inte till fullo tar ansvar för en långsiktighet och systematik i arbetet som omfattar rätt förutsättningar för undervisningens planering och genomförande avseende nödvändiga lärarkompetenser.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen arbetar för att personalen vid skolenheten ges möjligheter och incitament till kompetensutveckling med fokus på behörighet. Det finns en tydlig koppling mellan god kvalitet i undervisningen och lärares ämnesbehörighet. I de fall lärare saknar legitimation och behörighet är det viktigt att huvudmannen ser till att dessa lärare i så hög grad som möjligt har en utbildning som

motsvarar den behörighetsgivande. Det är även viktigt att både behöriga och obehöriga lärare för sin kompetensutveckling ges reella möjligheter och tid att träffa ämneskollegor i kollegiala samtal om undervisningsutveckling och arbetet med bedömning och betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

X Mats Pellbring

Föredragande

Signerat av: Mats Pellbring

X Anders Berggren

Beslutsfattare

Signerat av: Anders Berggren

I handläggningen av ärendet har även utredaren Albin Hultman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fem lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En intervju med representant för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket och därmed fått möjlighet att yttra sig över innehållet.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och

utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 12 och 13 maj 2025. En intervju med representanter för huvudmannen genomfördes digitalt den 14 maj 2025. Besöket genomfördes av utredarna Mats Pellbring och Albin Hultman. Kvarsebo skola är en kommunal skola belägen i Norrköpings kommun, med Ideella föreningen Kvarsebo skola som huvudman. Skolan har elever i förskoleklass och årskurserna 1-6. Förskoleklassen ingår inte i granskningen. Vid granskningstillfället går 18 elever i årskurs 1-6. Skolan leds av en rektor.

* friskende